

תּוֹרֵיַע מִצְרָע

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 730 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 619 שנה י"ג העלון מוקדש לע"נ דינה בת זיסקו ושרה - ט"ז איר ז"ל כ"ו ניסן תשפ"ג

999 פ' 1899

999 פ' 1899

לאחר כמה ימים שוב היה המלך רעב, ושוב יצא אל היער, ופגש שם צבי נחמד למראה וטוב למאכל, עצר אותו האריה ופנה אליו בשאלה, אמור לי איזה ריח יש לי בפה? הצבי, שכבר שמע את קורותיו של החמור מלפני כמה ימים, פחד על נפשו וידע שאם יאמר למלך את האמת הרי שהוא שם נפשו בכפו, לכן שיקר ואמר למלך איזה ריח טוב יש למלך בפיו, כעס המלך ואמר לצבי הינך משקר למלך, שהרי פי מדיף ריח רע לכל עבר, וכולם חשים בכך, והרי המשקר למלך אחת דינו למיתה, ומיד הוציא את פסק דין המוות לביצוע מייד, וטרף את הצבי לארוחת הצהריים. עברו יומיים ושוב היה האריה מלך החיות רעב, ושוב יצא אל היער, למצוא טרף לנפשו, והפעם פגש את השועל, ובקש ממנו להריח את פיו ולדווח לו על התוצאות, השועל שהוא הפקח שבחיות, כבר שמע את מה שקרה לחמור ולצבי, וידע שכל מה שיאמר בין לטוב ובין לרע יהיה לו לרועץ, התחכם השועל ואמר למלך.

אדוני המלך! כבר כמה ימים שיש לי שפעת, ואני מצונן, ואיני יכול להריח שום דבר, יסלח לי אדוני המלך על שאין ביכולתי לעשות את רצונו ואיני יכול להריח את פיו של המלך. שמע זאת המלך ועזבו לנפשו, וכך ניצל השועל הפקח ממלתעותיו של האריה הרעב.

כך הנמשל, אדם המדבר לחינם ללא צורך על חברו בין לטוב ובין לרע, הרי שבסופו של דבר יינזק ושום טובה לא תצא לו מזה, ולכן ישתדל כל אדם כשבאים לדבר אתו על אחרים, להיות תמיד 'מצונן', ולא לשמוע ולא לדבר על אחרים, בין לטוב ובין לרע, שהרי **מוות וחיים ביד הלשון, והשומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו.** ויש אומרים אל תקרי מצרות נפשו אלא מצרעת...

מת 1899

תּוֹרֵיַע - תּוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

- דיני טהרת היולדת, קרבנה, ומצות מילת הבן ביום השמיני (יב, א-ח).
- דיני טומאת צרעת:
 - דיני טומאה בעור הבשר (יג, ט-יז).
 - דיני צרעת על מקום שחין, או מכות אש שנתרפאו (יג, יח-כח).
 - צרעת הבאה בראש ובזקן, ונתקים (יג, כט-לט).
 - דיני המצורע (יג, מה-מו).
 - צרעת הבגד (יג, מז-נט).

מִצְרָע - תּוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

- סדר טהרת המצורע מחוץ למחנה.
- גילוח שערות כל גופו של המצורע וטהרת גופו ביום השביעי.
- הבאת קרבנות המצורע (עשיר, דל ועני) ביום השמיני (יד, א-ג).
- דיני צרעת הבית - נגעי בתים (יד, לג-זז).
- דיני טומאת הזב והזבה טהרתם וקרבנותיהם (טו, א-לג).

השבת נקרא שתי פרשיות תזריע ומצורע. פרשיות אלה דנות בסוגי הנגעים והטהרה, מנגעי האדם והצרעת. ודרשו רבותינו במדרש תנחומא, על הפסוק "זאת תהיה תורת המצרע", ללמד, שהמספר לשון הרע נגעים באים עליו, 'המצורע', נוטריקון - "מוציא שם רע".

ומסופר על רבי ינאי שהיה יושב בביתו ושמע רוכל שמכריז בקול רם, "מי רוצה לקנות סם חיים"?! מיד עטו עליו כל מי ששמעו אותו, ורצו לקנות סם שמאריך את החיים. יצא גם רבי ינאי בין כל האנשים, ובקש גם הוא לקנות מהרוכל סם חיים. הוציא הרוכל ספר תהילים, וקרא באזני כולם: "מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב, נצר לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה, סור מרע ועשה טוב, בקש שלום ורדפהו" (תהלים לד, יג-טו). הרי שהרוצה להאריך ימים ולקבל איכות חיים טובה, עליו לשמור פיו ולשונו משקר ומרמה, ומלשון הרע, ואז יזכה לאריכות ימים. וכבר אמרו בעלי החכמה, כל עוד שהאדם לא הוציא את המילה מפיו, הרי שהוא שולט על המילה, אבל מהרגע שהמילה יצאה מפיו של האדם, כבר אין לו שליטה על המילה והיא שולטת עליו. ולכן כמה זהירות מוטלת עלינו בטרם נוציא כל מילה של חולין מפינו, ובפרט לדבר על אדם אחר, כיון שאין לנו שום ביטוח מה יהיו התוצאות וההשלכות של דיבור זה.

מסופר על רבן שמעון בן גמליאל, שאמר לעבדו, קנה לי את החלק הכי טוב שיש בבהמה. הלך העבד, וקנה לו לשון. לימים אמר לו, לך קנה לי את החלק הכי גרוע שיש בהמה, הלך העבד וקנה שוב לשון של בהמה. התפלא רבן שמעון בן גמליאל על עבדו ואמר, תחילתי! הלשון היא החלק הכי טוב או הכי גרוע? אמר לו העבד, הלשון, אם משתמשים בה לטובה בדברי תורה אמת ומוסר, הרי שהיא החלק הכי טוב, אבל אם משתמשים בה לדברים בטלים, שקר לשון הרע ורכילות, הרי שזהו החלק הכי גרוע שמוביל למחלוקת, סכסוכים, ואף לאבדן חיים. כך שלא לחינם אמר דוד המלך בתהילים, מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה, סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו. דברים אלו לא נאמרו למליצה בלבד אלא ממש לחיי היום יום.

שנינו בפרקי אבות (ג, יג): "סיג לחכמה, שתיקה", ואמר שמעון בנו של רבן גמליאל, "כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה" (אבות א, יז). אשרי מי שיישם דברים אלו בחייו הפרטיים, ולא ידבר שום מילה מיותרת שלא לצורך על חברו, אשתו, או בנו, או שכניו, ועל כל אדם אחר, ואפילו לדבר דברים טובים על חברו שלא לצורך לא ידבר, שהרי כבר אמרו חז"ל מתוך שבחו מגיע לגנותו, ובסוף נכשל בשקר בלשון הרע ורכילות, ומעשים בכל יום שמתחילים לדבר בשבחו של אדם, ובסוף מתוך שיחה יתירה מגיעים גם לדבר בגנותו.

משל יפה הביאו בזה, על האריה מלך החיות שהיה רעב, וכמה ימים לא מצא לעצמו טרף, וריח רע כבר נדף מפיו, עד שהחליט לעשות מעשה, בדרכו ליער, פגש חמור שמן ובריא, והחליט לטרפו, אך לא יכול היה סתם לטרפו ללא סיבה, התחכם האריה ופנה לחמור, אמור לי איזה ריח יש לי בפה? הריח החמור את פיו של האריה נרתע לאחוריו וקרא, איזה ריח רע יש למלך בפה! כעס האריה מלך החיות ואמר הינך מורד במלכות, ומבזה את המלך, אני גוזר את דינך למוות! ומיד טרף את החמור, והשביע בכך את רעבונו.

שְׁבִנָּא סיפר לשון הרע

הגמרא (בסנהדרין כ"ו) מספרת על סנחריב, מלך אשור, שעלה להילחם בירושלים, וערך סביבה מצור כבד. באותה שעה נחלקו עם ישראל לשתי קבוצות: האחת - המלך חזקיה וסייעתו, שדגלו במלחמה עם סנחריב וסירבו להיכנע לו. והשניה - שְׁבִנָּא וסייעתו, שרצו להיכנע ולהשלים עם סנחריב, ולא לצאת למלחמה.

מה עשה שְׁבִנָּא? כתב על פתק: שְׁבִנָּא וסייעתו השלימו עם סנחריב! חזקיה וסייעתו לא השלימו! את הפתק הצמיד לחץ, וירה אותו מחוץ לחומה לעבר צבאו של סנחריב, לפי שחשב שהעם אתו. ומי היה שְׁבִנָּא? רש"י (שם) והרד"ק (ישעיה כב, טו) ביארו שְׁבִנָּא היה הממונה על בית חזקיה המלך, ומעוזריו הנאמנים והבכירים.

וכתבו התוספות (יומא ל"ח: כתובות ק"ד): שְׁבִנָּא בתחילת דרכו - צדיק גדול היה, והוא שְׁבִנָּא הסופר שנזכר בישיעה (ל"ז). אולם בשעה שסנחריב צר על ירושלים, פחד שְׁבִנָּא מהמלחמה הקרבה ובאה. וכששמע את רַבְשָׁקָה, שליחו של סנחריב, מחרף ומגדף - נבהל. זו הייתה נקודת השבר כשהחל להרשיע, ולכן ביקש להתחבר עם סנחריב.

ומבואר בגמרא שְׁבִנָּא היה גדול מאוד בתורה, שְׁבִנָּא דרש דברי תורה בפני 130,000 איש! ואילו חזקיה המלך דרש בפני 110,000 איש בלבד, ואפילו חזקיה המלך חשש שהקב"ה יבחר לנטות אחרי הרוב, שרוצים להימסר בידי סנחריב, וכך ימיטו אסון על המיעוט הנוטה אחר חזקיהו המלך.

אמר ישעיה הנביא לחזקיה המלך: קשר רשעים אינו מהמניין, שכדי להיות 'רוב' צריך קשר של צדיקים. ורשעים שמתקבצים יחדיו - הם לא הופכים ל'רוב'. שְׁבִנָּא סבר שהוא ימלוך - על מעשה זריקת החץ שזרק שְׁבִנָּא לצבאו של סנחריב, אבל היה לו להבין שבמעשהו היה עלול להמיט אסון נורא על חצי מעם ישראל ועל מלך ישראל בכך שדיבר עליהם לשון הרע שמורדים בסנחריב, וכך חרץ דינם למיתה.

ולמה עשה דבר כה נורא? כתב רש"י (ישעיה כב, טו) שְׁבִנָּא ביקש למלוך תחת חזקיה המלך, וחשב להסגירו לסנחריב, ואז ימנו אותו למלך על ישראל. ושְׁבִנָּא היה מהלך בגדולות, וחשב למרוד בחזקיה ולהתמנות למלך ישראל, עד שהלך לקברי מלכי בית דוד לבחור לעצמו קבר מלכותי.

אבל יושב בשמים ישחק, ושלח אליו את ישעיה הנביא, ואמר לו (ישעיהו כב, טו): "מה לך פה ומי לך פה כי חֲצַבְתָּ לְךָ פֶּה קָבֵר?" וכי מלך ישראל אתה? דע לך שבעונש זה תיענש: ה' יטלטלך טלטלה עזה. תחילה יביא עליך הצרעת, כי סיפרת לשון הרע, ועונשו הוא צרעת. ומרכבות הכבוד שחפצת בהם - יהפכו לקלון, כקלון שביקשת לעשות לאדוניך. וכך היה, שְׁבִנָּא וסייעתו יצאו מהעיר במשלחת גדולה להשלים עם סנחריב, ומיד לאחר שְׁבִנָּא יצא מעבר לחומה, בא המלאך גבריאל ונעל את הדלת בפני מחנה שְׁבִנָּא, ולא יכלו אנשיו לצאת אחריו.

שאלו אנשי סנחריב את שְׁבִנָּא: היכן המחנה שלך? אמר להם: הם חזרו בהם! אמרו לו: וכי אתה לועג לנו? ולפתע הבחינו שְׁבִנָּא מצורע, והבינו שנשלח מחוץ למחנה כדין מצורע, וסירבו להאמינו שרוב העם הסכים אתו. אז קשרו רגליו בזנבות הסוסים, והריצו הסוסים במהירות כשגוררים אותו על קוצים וברקנים.

והטעם שנענש בעונש זה, מידה כנגד מידה (כמו שכתב העין אליהו) שְׁבִנָּא שביקש למלוך - נגרר ע"י סוס. הוא ביקש להיות ראש - לכך נגרר בזנב הסוסים. ועל שקשר קשר נגד מלך ישראל - נקשר לזנב הסוס. ועל שחייש קבר בקברי בית דוד - מת בביזיון ונקבר איברים איברים.

ללמדנו, מי שסיפר לשון הרע על רבבות מישראל, נענש בביזיון ויסורים קשים! ותחת מזימתו להוריד את חזקיה ממלכותו ולהשפילו - הושפל שְׁבִנָּא. [תורת חסד]

מנהג רע להתלוצץ על מי שנולדה לו בת

ה'פלא יועץ' (ערך בת) כתב תוכחת מוסר למתלוצצים על מי שנולדה לו בת: 'ראיתי מנהג רע באיזה מקומות, האיש כי יולד לו בת, מרבים העם לעשות שְׁחוק וליצנות, זה אומר 'הקור גדול', וזה אומר 'הסירחון גדול', וכהנה דברים של ליצנות, עד שמי שנולדה לו בת אינו מוצא מקום להסתיר עצמו מבושה מגודל הרדיפה שרודפין אחריו בשחוק וליצנות. ורע עלי המעשה, קורא אני עליהם "לעג לרש חרף עשהו" (משלי יז, ה), כי הן הם מפלאות תמים דעים, שהוא הנותן הבנים למי שירצה והבנות למי שירצה.

נמצא שהמלעיג על לידת הבנות - אך נגד ה' דברו, מלבד איסור הליצנות, כי רב הוא. ויותר מזה יש שטות גדולה בקצת בורים, שאם ילדה אשתו זכר - אוהבה ומכבדה כבוד גדול. ואם נקבה תלד - מרחקה ואינו נכנס אליה, ורבה העזובה והעצובה. ומה נואלו האנשים האלה, מה לו עם אשתו, האם הלכה לשוק ובחרה לקנות לו בת ולא בן, ועוד בהדי כבשי דרחמנא מה ליה (עם סתרים של הקב"ה מה לו), הלא אפשר שבנות עדיפות לו מבנים, באשר יהא טוב מזלן ומנת חלקן, כאשר בעינינו ראינו כמה ששמחו בבת בין הבנים, והיה מזלה ברוך מבנים, ואוי לו למי שבניו נקבות' ויותר גרוע מבנות, כאשר הן רבים עם הארץ, ובני עליה הינם מועטים, ורבים מכאובים לאבי הבנים על התורה ועל העבודה, מה שאין כן לאבי הבנות שאין עליו צרת הבת, כי אם ללמדה מלאכת נשים ומדות טובות". [אוצר פלאות התורה]

בְּדָר יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ... (תזריע יג, מו)

מה נשתנה מצורע שאמרה תורה מחוץ למחנה מושבו, הוא הבדיל בין איש לאשתו ובן איש לרעהו, לפיכך אמרה תורה בדד ישב מחוץ למחנה מושבו.

בספר 'יד יוסף' תמה על תמיהת הגמרא 'מה נשתנה מצורע שאמרה תורה מחוץ למחנה מושבו' הרי כך דרך המצורעים להיות חוץ למחנה מושבו יען שהוא חולי מתדבק ומסוכן לדרים ויושבים באווירו, וכמו שהכריז רבי יוחנן 'הזהרו מזבובין של בעלי ראתן' ורבי זירא לא הוי יתיב בזיקיה (מקום שנושבת רוח אחת על שניהם) כפי שמובא בגמרא (מסכת כתובות ע"ז), וא"כ מה שאל 'מה נשתנה מצורע?' הרי חוליו גרם שינויו!

תירץ שהצרעת בפרשתנו אינה צרעת טבעית המדבקת את הבריאים, אלא היא בדרך נס ופלא להוכיח את ישראל על לשון הרע והוצאת שם רע (וכדעת הרבה ראשונים), וא"כ אין חשש שהצרעת תדבק לשום אדם כי אין צרעת זו באה אלא על בעלי לשון הרע, א"כ כמו ששאר חוטאין הם בתוך הישוב גם המצורע יהיה כן ומה נשתנה מצורע יותר משאר חוטאים.

על זה השיבה הגמרא כי זה החוטא מסוכן מאוד, שכיוון שהיה לו כוח להבדיל בין איש לאשתו ובין איש לרעהו בכוח מתק לשונו ותחבולותיו יש לנו פחד באם יהיה ביישוב יפתה לאנשים רבים בכוח לשונו ויעשה מחלוקת בין אנשים, לפיכך אמרה תורה בדד ישב מחוץ למחנה מושבו, עכ"ד.

ומנגד, יש לנו להתבונן בדברי חז"ל שהעריכו מאוד את הבולם פיו בשעת המריבה, בשעה שמרכלים ומוציאים את דיבתו, והוא יושב ומחריש, ומעדיף להיות מן הנעלבים ואינם עולבים - שומעין חרפתם ואינם משיבים, ועליהם הכתוב אומר שָׁנָה (שופטים ה, לא): "וְאֵהָבֵיו - כְּצֶאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבְרָתוֹ".

הנה לפנינו סיפור מופלא, המתואר מפי בעל המעשה הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בספרו "ברכי נפשי".

ישבתי בבית מדרש אחד בירושלים, ולפתע ניגש אלי יהודי וסיפר לי: במשך שנים רבות הייתי חֲשׂוֹף-בנים. הדבר גרם לי ולרעייתי צער איום-ונורא. הוצרכנו לילך מרופא לרופא, על מנת להגשים את שאיפתו של כל בן-אנוש, ולזכות לזרע של קיימא. שאיפתנו זו לא התגשמה במשך שנים מאז החתונה.

והנה, הוא ממשיך בסיפורו, יום אחד מצאתי בספר 'עלינו לשבח' המביא את העצה שנתן הגר"ח קניבסקי זצ"ל לאדם שהיה חֲשׂוֹף-בנים, שיחפש אדם העונה לתואר 'הנעלבין ואינן עולבין', ויבקש ברכה ממנו, ובעזרת השם יוושע.

ומובא שם בספר, שהיהודי ההוא עשה כעצת הגאון ר"ח זצ"ל ונושע בצורה פילאית ומיוחדת במינה.

היהודי שפגשני בבית המדרש, המשיך לספר שחשב לעצמו שאם הקב"ה זימן לידו את הסיפור הנ"ל ואת העצה הכתובה בו, אולי הסגולה ההיא ממתנה גם לו...

החלטתי שבמקום שאמשיך לחפש רפואה למכתי, אחפש יהודי שהעליבו אותו והוא לא השיב ולא הגיב, אלא ספג את העלבונות שהטיחו בו, ואבקש ממנו ברכה...

ואז החלו הספקות לכרסם בי; מהיכן משיגים יהודי כזה הנעלב ואינו עולב? הרי אי אפשר לפרסם בעיתונים שאני מחפש אותו, כדי שיתקשר אלי... גם אי אפשר לתלות מודעה כזו בבית הכנסת...

אבל החלטתי לקום ממקומי, ולהתחיל לחפש... והלא-יאומן הזה התרחש ממש לנגד עיניי! כבר בצעדי הראשונים נכנסתי לבית מדרש פלוני, והנה ניגלה לפני מחזה ש'התאים' במדויק למה שחיפשתי...

ראיתי כמה אנשים מקיפים יהודי ומעליבים אותו והוא אינו מגיב! לא פחות ולא יותר! דבר נמשך כמה דקות, ומיד לאחר שהמעליבים עזבוהו, ניגשתי אליו בסערת-נפש רבה וסיפרתי דברים כהווייתם, וביקשתי ממנו שיברכני. ואכן היהודי בידך אותי בכוונה, ולאחר 9 חודשים נולד לי בן. דומה שאין צורך להאריך ב'מוסרי ההשכל' הנובעים ממעשה זה, אבל יש ללמוד מכך את העיקר, והוא, עד כמה גדולה מעלתו של הנעלב ואינו עולב. ידע לו כל 'נעלב' שכזה, שגם אם אף אחד לא ניגש אליו, ולא ביקש ממנו שיברכנו, הרי שניתנו לו כוחות סגוליים עצומים, ותפילתו אינה תפילה של אדם רגיל.

התפילה שהוא מתפלל, בכוחה להביא ישועות גדולות על עצמו ועל כל הסובבים אותו!

ולכן כדאי לו שבאותו רגע שבו התגבר על עצמו, שיבקש מהשם יתברך שייקח ממנו את כל המניעים והמחסומים המפריעים לו בעבודת השם, ויתחנן על כל יתר דברים המציקים לו.

ומאידך גיסא, אדם המתגבר על עצמו ואינו מגיב כשפוגעים בו, ויודע את מעלתו וכוחותיו הסגוליים, יוכל דוקא בשל כך להתגבר על עצמו, ויקל לו לעמוד כצור-איתן מול המעליבים אותו, שכן הוא יודע איזו מתנה גדולה יתנו לו מן השמים! וישמע החכם ויוסיף לקח.

"זאת תהיה תורת המצרע ביום סְהָרְתוֹ"...

(מצרע יד, ב) - הנעלבים ואינם עולבים

אומר המדרש (ויקרא רבה טז, א): "זאת תהיה תורת המצרע, המוציא שם רע". ועוד כתוב (שם ב): "אָמַר רַבִּי יִנְאִי אֶף שְׁלֵמָה מְכַרִּיז וְאוֹמֵר (משלי כא, כג): שְׁמַר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שְׁמַר מְצָרוֹת נַפְשׁוֹ".

כתב ה'בין שמועה': שלמה המלך אמר "שִׁמְר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שְׁמַר מְצָרוֹת נַפְשׁוֹ". מפשטות הפסוק נראה שמדבר על העולב, שאם ייזהר מלהעליב ולדבר לשון הרע על חברו - ישמור עצמו מהגהינם, אמנם יש לפרש שמדבר גם על הנעלב "שומר פיו ולשונו", באם חברו דיבר עליו לשון הרע, ושמע חרפתו ואינו משיב, בזה הוא "שומר מצרות נפשו", היינו שאין צריך לסגף עצמו בתשובה, שנקי הוא מעוונותיו, כי חברו לקח הכל.

וזה שאמר "מִי הָאִישׁ הַחֲפֵץ חַיִּים" - חיים הנצחיים, "אֵהָב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב" - שלא יצטרך לסגף עצמו בתשובה, "נִצַּר לְשׁוֹנְךָ מֵרַע" - מלדבר רע על מי שמחרפך (כתנות אור).

זה שאמר (קהלת ט, טז): "וְחִקְמַת הַמַּסְכֵּן בְּזוּיָהּ" - 'מסכן' נקרא יצר הטוב, שאין רובם שומעים לו, ומהי חכמתו? לקבל ביזיונות. שאומר לאדם להיות מהנעלבים ואינם עולבים, שכך יתכפרו עונותיו בלי טורח וצער.

ה'שפתי חכמים' (ברכות מג:) מביא מ'מעון הברכות', שביאר הגמרא 'נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו'. א. משום שאש של העולם הזה היא רק אחד מ-60 מאש גיהנם, והמלבין הלא יורד לגיהנם, א"כ עדיף להישרף באש נמוכה כאן.

ב. המאבד עצמו ונכנס לכבשן האש - מקצר חייו ומונע מעצמו לעשות מעשים טובים שיכול היה לעשות, אולם יש בידו מכל מעשים שעשה עד הנה. מה שאין כן המלבין פני חברו - מאבד כל זכויותיו, שזולתו ירש כל חלקו.

כתב החיד"א ב'פתח עינים' (סוף מס' קדושים): אמרו בגמרא 'טוב שברופאים לגהינם' - בדרך צחות הביאור כך, הרופא הטוב ביותר לאדם מי הוא? אדם שמבזה אותו או שמדבר עליו לשון הרע. כיוון שבעת ההיא מתקן אותו ומתכפרים לו כל עונותיו, ואין לך רופא יותר טוב ממנו, שאין יסורים בלא חטא, והיסורים פקדוהו מפני חטאיו, ובאותה עת נעשה נקי מכל עוונותיו.

נמצא שהמדבר לשון הרע הוא הטוב שברופאים - רפואת הנפש, והוא הולך לגהינם ויורש חלק גיהנום ממי שדיבר עליו, ואותו אדם שדיבר עליו מתרפא ויורש חלקו בגן עדן.

[שער בת רבים' מביא מ'זכות אבות' מהגר"ח מוולוז'ין]

"זאת תהיה תורת המצרע" (מצרע יד, ב) -

הנעלבים ואינם עולבים - סיפור מדהים

אומר המדרש (ויקרא רבה טז, א): "זאת תהיה תורת המצרע, המוציא שם רע". ועוד כתוב (שם ב): "אָמַר רַבִּי יִנְאִי אֶף שְׁלֵמָה מְכַרִּיז וְאוֹמֵר (משלי כא, כג): שְׁמַר פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שְׁמַר מְצָרוֹת נַפְשׁוֹ".

במרכז פרשתנו אנו מתוודעים לקלקלת הלשון, מות וחיים ביד הלשון, עד כמה נפרעים מיהודי שמפריד בין הדבקים ולשונו מהלכת ריב ומדנים בין אדם לחברו, נגעי הגוף, נגעי בגדים ואפילו נגעי בתים.

וּבֹא אֲשֶׁר לֹו הַבַּיִת... וְצֹהַ הַפֶּהַן וּפְנֹו אֶת הַבַּיִת" (מצורע יד, לו) - מדוע מי שמקבל נגעים על גופו זה צדקה יותר מנגעי בתים?

מובא בגמרא (ערכין ח:): על הפסוק (תהלים לו, ז): "צִדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל" - אלו נגעי אדם, "מִשְׁפָּטֶיךָ תְהוֹם רַבָּה" - אלו נגעי בתים. תמה רש"י: איך יכול להיות שכשבאים נגעים על גופו - זה יותר צדקה מנגעי בתים, הרי גופו של אדם חביב לו יותר מהכל. מיישב רש"י: נגעי אדם - יש מהן שנבררים בשבוע אחד, וזהו 'צדקתך', מה שאין כן נגעי בתים נבררים רק בשלוש שבועות.

ותמה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר' מאמר ס"ב) שאדרבה, הרי לנגעי בתים שמסגירין ג' שבועות - יש לו יותר זמן להתבונן ולשוב בתשובה, ואילו נגעי בני אדם, שיש מהן שנחלט בשבוע אחד, כי ממהרין להיפרע ממנו וגרע טפי, וא"כ מסתבר שה'צדקה' הוא אצל נגעי בתים, שיש לו יותר זמן, ולא אצל נגעי אדם שיש לו רק שבוע אחד. ומתרגם: רואים שנוח לאדם לסתור ולנתץ ביתו, רק שלא ישהה בתהיות וספיקות ויהיה לו עינוי הדין שאינו יודע אם יהיה מוסגר או מוחלט. לכן נגעי אדם, שמוחלטים בשבוע אחד, הוא ה'צדקתך', ולא נגעי בתים.

והוסיף שמואלביץ זצ"ל, כמה מוטל עלינו להודות ולהלל להשם יתברך על שנתן לנו תורת אמת, וחיי עולם נטע בתוכנו, שהוא הוראה ודרך מכוונת על כל צעד ושעל איך ומה לעשות, ואין האדם עומד בספיקות ובהתלבטויות, אלא הכל מסודר לפנינו ב'שולחן ערוך' - כל המוטל עלינו לעשות כל ימינו עלי אדמות, בכל עת ובכל מצב.

ביאור נוסף מצינו ע"פ דברי המדרש (ויקרא רבה י"ז ד), אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה, ובראשונה בא על הבתים, ואח"כ על הבגדים, ואח"כ על גופו.

ואמרו בגמרא (ערכין ט"ז): על שבעה דברים נגעים באים, ושניים מהן - צרות העין וגזל, ולמדו זה מהכתוב (יד, לו): "וּפְנֹו אֶת הַבַּיִת" - הוא כונס ממון שאינו שלו, לפיכך יבא הכהן ויפזר ממונו, ועל צרות העין כתוב (יד, לה): "וּבֹא אֲשֶׁר לֹו הַבַּיִת" - מי שמייחד ביתו לו, שאינו משאיל לאחרים. וכתב המהרש"א (ד"ה על ז') שעל גזל באים נגעי בתים ולא על גופן, כיון שלא חטא אלא בממונו - לפיכך אינו לוקה אלא בממונו. וא"כ בצרות עין ודאי הכי הוא.

אלו מלכויות נמשלו לנגעים, ולאיזה סוג נגע

מובא במדרש (רבה ט"ו ט) בבל נמשלה לנגע שנקרא 'שָׁאֵת', כפי שכתוב (ישעיהו י"ד, ד) "וְנִשְׂאֵת הַמִּשָּׁל הַזֶּה עַל מַלְךְ בָּבֶל וְאֶמְרָתָה, אֵיךְ שִׁבַּת נִגְשׁ שְׁבֵתָה מִדְּהַבָּה".

אמר רבי אבא בר כהנא: שבתה מלכות שאומרת לבריות 'נדוד והבא' (דינרים ומתנות). רבי שמעון בר נחמן אמר: שבתה מלכות שהייתה מאדימה פני הבריות כזהב מפני שנבהלו מפניה. ואילו רבנן אמרו: על שום ראשם שהיה מזהב, הכוונה על ציץ של זהב שהיה נתון בפי הצלם והיה מדבר 'אֲנִי ה' אֱלֹקֶיךָ'. ודניאל הוציאו מפיו. ולפי זה הסיבה שבבל נקראת 'שָׁאֵת', לפי הפירוש הראשון - מלשון משא - משאת ומתנה, ולפי רבן שמעון בן גמליאל - 'שָׁאֵת' מלשון שריפה - שהייתה מדאיבה ומשחיתה פניו של אדם, ולרבנן הוא מלשון נשיאות ראש. 'סִפְּחַת' זו מדי, שהעמידה את המן הרשע ששף כנחש (משום שנחש-מצורע הוא).

'בְּהֶרֶת' - היא יוון, שהייתה מבהרת - מפורסמת וחריפה בגזירותיה, ואומרת להם "כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל". ו'נִגְעַ צֶרְעַת' - הוא אדום, שבא מכוחו של זקן - יצחק שברך את עשיו - "וְהָיָה כְּאֲשֶׁר תִּרְיֶד", לכן קשה הוא מהגלויות, כנגע צרעת.

בואו נראה מה אפשר לפעול כאשר הלבבות מאוחדים ארבעים שנה צעד עם ישראל במדבר. מי שמר עליו מכל הפגעים הרבים? ענני הכבוד שבצילם חסה העם - אמר הגאון רבי יצחק זילברשטיין - בניגוד למה שמקובל לחשוב שהמדובר במונח שמימי, שלא ניתן כלל להשגותינו, אנחנו רוצים 'לגלות' שגם בדורנו אפשר 'לייצר' את העננים ששמרו על העם בעת לכתו במדבר, בארץ ציה וצלמוות. בכוחנו, אנו 'לייבא' את השמירה הזו לעם ישראל, ולהבטיח בכך הגנה לעם היושב בציון מפני כל האסונות והיסורים הקשים. כיצד? את 'סודות היצור' של ענני הכבוד מצאנו בספר "שפתי צדיק" הכותב: "חוקי הטבע מאשרים כי האדים היוצאים מפיות שני אנשים אוהבים, מתחברים יחד באוויר. אהרן הכהן אוהב שלום ורודף שלום, בהשפעתו אהבו כל ישראל איש את רעהו, ומן האדים שעלו מפיות ששים ריבוא בישראל, התחברו יחדיו ונוצרו ענני כבוד בזכות אהרון", עכ"ל.

נתרגם זאת למילים שלנו: כאשר שני רעים אוהבים נפגשים ומשוחחים יחדיו בחיבה וברעות, יוצאים מפייהם אדים רוחניים, והגם שעניי בשר ודם לא מבחינות בהם כלל - מתחברים האדים הללו יחדיו באוויר ומהם נוצרים ענני הכבוד, שבכוחם לשמור עלינו מכל פגע רע.

ובספר "אוצר הידיעות" הביא מחוקרי הטבע שכאשר שני בני אדם השונאים זה את זה מדברים ביניהם האדים שיוצאים מפייהם הולכים כל אחד לכיוון אחר ואינם מתאחדים.

מעתה מובן נפלא הטעם שנקרא "ענני הכבוד" עננים שנוצרו מכבוד הדדי שהיה בעם ישראל.

בברכת התורה רון

"לְאָדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טוביה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעמה: רזה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טוביה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זוהרה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זוהרה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראלי בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עוזיה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הרג: גולן בן דינה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולטי בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נארה: רות בת לינה: תורית בת רחל
לימור הודיה, ושחנה בנת תורן יפה

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריחל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לילי: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102
מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102